

Faktor Ekstralinguistik terhadap Sikap Pembelajaran Bahasa Kedua dalam Kalangan Pelajar Asing di Universiti Terpilih di Malaysia

Extralinguistics Factors: Attitudes in Second Language Learning Among Foreign Students in 5 University of Malaysia

NURUL AIN AHMAD & ROHAIDAH KAMARUDDIN

ABSTRAK

Kajian ini melibatkan faktor ekstralinguistik iaitu sikap dalam pembelajaran bahasa kedua dalam kalangan pelajar asing di lima buah universiti di Malaysia. Objektif kajian ini ialah untuk mengenal pasti faktor-faktor yang mempengaruhi sikap pelajar asing terhadap pembelajaran bahasa Melayu dan menganalisis faktor yang paling dominan dalam sikap instrumental dan integratif berdasarkan pelajar asing yang dikaji. Dalam kajian ini, pengkaji mendapati sikap positif pelajar asing dalam mempelajari bahasa Melayu sebagai bahasa kedua. Responden kajian terdiri daripada sekumpulan pelajar asing dari Universiti Putra Malaysia (UPM), Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM), Universiti Malaya (UM), Universiti Teknologi Malaysia (UTM), dan Universiti Sains Malaysia (USM). Dalam kajian ini pengkaji mengaplikasikan Teori Sikap terhadap Bahasa oleh Zimbardo & Leippe (1991) dalam Rohaidah Kamaruddin (2012). Teori Sikap terhadap Bahasa oleh Zimbardo & Leippe (1991) membicarakan tentang unsur - unsur yang mempengaruhi keseluruhan sikap seseorang terhadap bahasa yang dipelajari. Keseluruhan sampel kajian adalah seramai 150 orang daripada 27 buah negara. Dalam kajian ini didapati asas sikap ini terbahagi kepada instrumental dan integratif. Sekiranya seseorang itu belajar bahasa untuk mengenali sesuatu bangsa, memahami budaya melalui bahasa bangsa tersebut, ianya dipanggil integratif. Manakala instrumental pula merujuk kepada keinginan mempelajari bahasa tanpa ingin menjadi sebahagian daripada bangsa tersebut atau untuk sesuatu tujuan. Hasil daripada dapatan dan kajian lapangan menunjukkan bahawa pelajar asing memilih pemboleh ubah sikap integratif sebagai pemboleh ubah yang paling dominan. Hal ini menunjukkan pembelajaran bahasa Melayu sangat berguna dan menggembirakan mereka. Secara keseluruhannya, sikap integratif dalam kalangan pelajar asing berada di tahap paling tinggi berbanding sikap instrumental.

Kata kunci: Ekstralinguistik; sikap; bahasa Melayu; intrumental; integratif; penutur asing

ABSTRACT

This study involves extracurricular factors which are the attitude of learning second language among foreign students in five universities in Malaysia. The first objective of this study is to identify the factors that influenced the attitude of foreign students towards learning Malay language. Secondly, the research analyzes the most dominant factor in instrumental and integrative attitudes based on the foreign students studied. In this study, researchers found positive attitude of foreign students in learning Malay as a second language. The respondents were a group of foreign students from five local universities namely, Universiti Putra Malaysia (UPM), Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM), University of Malaya (UM), Universiti Teknologi Malaysia (UTM), and Universiti Sains Malaysia (USM). The research applied the Attitudes Theory of Language by Zimbardo & Leippe. This theory discusses about the elements that influence one's overall attitude toward the language learned. The domain gathered from the attitude studied are divided into instrumental and integrative. In this research, the understanding to the culture through the language of the nation, is called integration. While the instrumental refers to the desire to learn the language without wanting to be part of the nation or for any purpose. Research results indicate that foreign students choose integrative attitude as the main variables. This implies that learning of Malay language is very useful and encouraging to the respondents. Overall, the research concludes that integrative attitudes among foreign students are at the highest level compared to instrumental attitudes.

Keywords: Extralinguistic; attitude; Malay language; instrumental; integrative; foreign student

PENGENALAN

Dalam sistem pendidikan di Malaysia terutama di universiti awam aspek kemahiran berbahasa dan berkomunikasi dalam bahasa Melayu amat dititikberatkan. Hal ini juga tidak terkecuali kepada pelajar asing yang belajar di universiti awam. Mereka perlu menguasai bahasa Melayu sebagai mata pelajaran wajib lulus. Keadaan ini demikian kerana, bahasa Melayu merupakan bahasa rasmi dan menjadi bahasa pertuturan utama di Malaysia.

Hal ini jelas bahawa kemahiran menguasai pelbagai bahasa merupakan faktor penting dalam merealisasikan matlamat Malaysia menuju era globalisasi, terutama dalam bidang akademik dan seterusnya ke arah pencapaian pendidikan bertaraf dunia. Untuk memperbaiki kehidupan dan untuk membina negara menjadi sebuah negara maju, kita perlu berupaya memahami bahasa asing. Kebolehan pelbagai bahasa dapat melahirkan generasi yang berketerampilan dalam menguasai beberapa bahasa antarabangsa. Pengajaran bahasa antarabangsa turut memberi sumbangan dalam menjayakan keseluruhan matlamat pendidikan (Akta Pendidikan 1996).

Kementerian Pelajaran Malaysia telah memperkenalkan beberapa bahasa antarabangsa utama di sekolah berasrama penuh dan kini diperluas ke sekolah harian biasa bagi mencapai matlamat tersebut. Arab, Perancis, Jerman, Jepun dan Mandarin antara bahasa antarabangsa yang diperkenalkan di sekolah tersebut (Pusat Perkembangan Kurikulum 2006). Berdasarkan senario semasa ini, penyelidik mengambil inisiatif untuk mengenal pasti hubungan faktor ekstralinguistik iaitu sikap dalam mempelajari bahasa Melayu sebagai bahasa kedua.

Ekstralinguistik merujuk kepada situasi kebahasaan di luar lingkungan linguistik, akan tetapi dalam pembelajaran bahasa, unsur ekstralinguistik tetap diambil kira kerana dapat memberi maklumat tentang motivasi, emosi, sikap, personaliti dan yang seumpamanya, yang terbukti membantu seseorang pelajar menguasai bahasa tertentu (Rohaidah Kamaruddin 2012). Dalam kajian ini, dijangkakan bahawa sikap pelajar dapat mempengaruhi pembelajaran bahasa kedua dalam kalangan pelajar asing di lima buah universiti di Malaysia iaitu Universiti Putra Malaysia (UPM), Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM), Universiti Malaya (UM), Universiti Teknologi Malaysia (UTM), dan Universiti Sains Malaysia (USM) (yang selepas ini dieja dengan huruf akronim).

Faktor sikap sebagai pembolehubah ekstralinguistik bahasa kedua dalam Teori Monitor mempunyai kaitan dengan fungsi filter. Filter dikatakan bertanggung jawab menentukan bila usaha menguasai berhenti, iaitu sama ada pelajar bahasa kedua bersikap positif atau negatif. Sikap terhadap bahasa merupakan cerminan perasaan seseorang terhadap bahasa ibundanya atau bahasa orang lain. Jenis sikap memainkan peranan penting semasa seseorang mempelajari bahasa. Asas sikap ini terbahagi kepada instrumental dan integratif. Sekiranya seseorang itu belajar bahasa untuk mengenali sesuatu bangsa, memahami budaya melalui bahasa bangsa tersebut, ianya dipanggil integratif. Menurut Ellis (1985) keinginan mempelajari bahasa tanpa ingin menjadi sebahagian daripada bangsa tersebut atau untuk sesuatu tujuan dinamakan instrumental.

Terdapat ramai pengkaji yang berminat dalam membuat kajian mengenai sikap pelajar dalam mempelajari bahasa kedua. Salah satu kajian ialah “Antara Minat dan Sikap Pelajar Terhadap Bahasa Arab: Satu Kajian ke atas Pelajar Sarjana Muda Bahasa Arab di IPTA Malaysia” yang telah dijalankan oleh Ab. Halim Mohamad dan Wan Mohamad Wan Sulong (2006). Kajian ini cuba memaparkan hubungan antara minat dan sikap pelajar Ijazah Sarjana Muda Bahasa Arab terhadap bahasa Arab. Responden kajian terdiri daripada 130 orang pelajar yang mengambil pengkhususan Bahasa Arab di IPTA seperti UPM, UIA, UKM, UM dan KUIM.

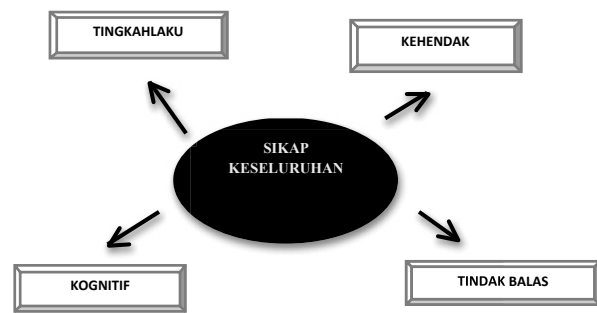
Dapatan kajian merumuskan bahawa majoriti pelajar sememangnya mempunyai minat yang tinggi terhadap bahasa Arab tetapi mereka tidak menunjukkan sikap yang selari dengan pengkhususan dan minat mereka. Kajian mendapati kurang daripada separuh responden suka membaca akhbar, novel, cerpen dalam bahasa Arab atau mengakses maklumat Arab melalui internet.

Di samping itu, mereka juga terlalu kurang berinteraksi dengan pelajar Arab atau menggunakan bahasa Arab itu sendiri dalam pertuturan harian mereka. Keadaan ini menunjukkan bahawa budaya penggunaan bahasa Arab dalam kalangan mereka masih lagi di tahap minima disebabkan sering dikaitkan dengan beberapa sikap negatif dalam diri seperti malu untuk bertutur, rasa rendah diri, tidak yakin, takutkan kesalahan dan takut diejek oleh rakan. Sikap seperti inilah yang menjadi halangan kepada mereka untuk mempraktikkan bahasa Arab dalam kehidupan seharian.

Pemerolehan bahasa Melayu baku dalam kalangan pelajar Kumpulan Pelajar Pencapaian Tinggi (KPT) dan Kumpulan Pencapaian Rendah (KPR) sama dengan pembelajaran secara sedar yang pernah diutarakan oleh Krashen (1981). Menurut Noor Aina Dani (2000) kemahiran bahasa Melayu baku seperti membaca, menulis, dan bertutur diperoleh dalam bilik darjah melalui latihan, dialog, main-peranan, dan bentuk interaksi lain yang bermakna antara guru dengan pelajar. Interaksi yang bermakna dengan penutur-penutur jati bahasa Melayu jarang berlaku, kecuali apabila pelajar berpeluang berinteraksi dengan guru-guru Melayu dari Semenanjung Malaysia. Pelajar-pelajar yang tergolong dalam rumpun Melayu di kawasan kajian biasa menggunakan dialek Melayu Sabah apabila berinteraksi dengan pelajar-pelajar bahasa kedua (selepas ini disebut B2). Kalaupun pelajar Dusun menggunakan bahasa Melayu, bahasa tersebut merupakan dialek Melayu Sabah.

Noor Aina Dani (2000) juga menjelaskan bahawa beberapa peraturan bahasa Melayu baku dapat diperoleh melalui pembelajaran secara sedar meskipun tidak berlaku interaksi yang bermakna antara pelajar B2 dengan penutur jati bahasa Melayu. Sebagai contohnya, dalam karangan bahasa Melayu pelajar, terdapat ayat-ayat yang menepati pola ayat bahasa Melayu baku. Keadaan ini selaras dengan andaian Krashen (1981) bahawa pembelajaran bahasa berkesudahan dalam minda pelajar. Dalam minda pelajar, mekanisme mental memproses dan menyusun bahasa yang didedahkan kepada pelajar. Hal seperti ini menyediakan asas untuk penyelidik membuat kesimpulan tentang ciri-ciri struktur dalaman yang tidak ketara, iaitu filter, organizer dan monitor.

Selain itu, kajian tentang Teori Sikap terhadap Bahasa oleh Zimbardo & Leippe (1991) dalam Rohaidah Kamaruddin (2012) juga membantu dalam kajian ini. Teori Sikap terhadap bahasa oleh Zimbardo & Leippe (1991) membicarakan tentang unsur - unsur yang mempengaruhi keseluruhan sikap seseorang terhadap bahasa yang dipelajari. Teori ini diolah dalam Rajah 1 di bawah :

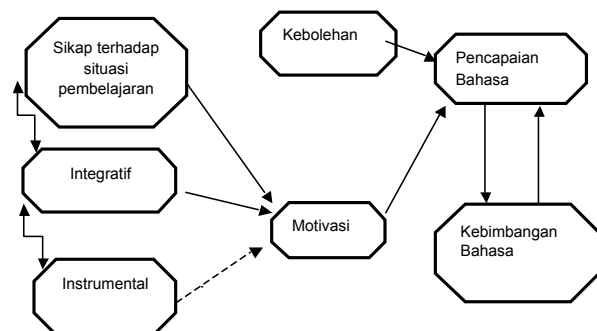

RAJAH 1. Teori Zimbardo dan Leippe (1991)

Sumber: Zimbardo dan Leippe 1991

Model ini menekankan bahawa pembelajaran bahasa kedua adalah berlainan dengan subjek-subjek lain seperti matematik, sejarah dan geografi kerana ia melibatkan ciri-ciri budaya masyarakat lain (Gardner 2005). Oleh itu, kejayaan individu dalam proses pembelajaran bahasa akan dipengaruhi oleh sikap dan pandangan mereka terhadap komuniti bahasa lain. Model ini menggambarkan bahawa pandangan akan kepentingan pembelajaran bahasa, kemahiran yang akan diperoleh dan peranan pelbagai perbezaan individu dalam proses pembelajaran bahasa akan mempengaruhi pemerolehan bahasa kedua individu. Sebagai contoh sekiranya aspek budaya dikatakan aspek yang paling sukar dalam mempelajari bahasa kedua maka, tahap pencapaian bahasa akan rendah (Gardner 1978).

Tahap pencapaian bahasa tersebut akan berkait dengan perbezaan individu seperti kepintaran, kecenderungan, motivasi dan/atau kebimbangan. Sebaliknya, tahap pencapaian bahasa akan tinggi apabila mengetahui akan kepentingan dan kebanyakan individu mempelajari bahasa kedua. Maka, pencapaian akan lebih berkait dengan kepintaran dan kecenderungan berbanding pembolehubah lain.

RAJAH 2. Model sosio – pendidikan

Sumber: Robert C Gardner 2005

Model Sosio - Pendidikan (Rajah 2) menunjukkan motivasi individu untuk mempelajari bahasa kedua yang berkaitan dengan dua kumpulan pemboleh ubah. Salah satu ialah sikap terhadap situasi pembelajaran. Jelas sekali situasi semula jadi pembelajaran mempengaruhi tahap motivasi pelajar. Guru yang berminat, berkemahiran dalam bahasa kedua, dedikasi, kurikulum yang menarik, rancangan pengajaran yang dibina dengan berhati-hati, dan prosedur penilaian yang bermakna akan meningkatkan motivasi pelajar ke tahap yang lebih tinggi.

Satu lagi yang terlibat dalam pencapaian bahasa kedua ialah orientasi instrumental. Dalam banyak situasi, seorang individu ingin mempelajari sesuatu bahasa atas sebab-sebab praktikal. Sekiranya konsep ini berhubungan dengan pencapaian, ia akan dikaitkan dengan motivasi. Daripada perbincangan berkaitan beberapa pendapat pengkaji yang terdahulu, maka Gardner (2005) telah dapat menghasilkan satu ujian yang dinamakan *The Attitude Motivation Test Battery* (AMTB). AMTB dibangunkan untuk mengurus pelbagai komponen sosio-pendidikan dalam pemerolehan bahasa kedua. Terdapat dua sub ujian; ujian dengan 10 item serta sub-ujian 4 item. Pembolehubah konsep yang direka untuk dinilai adalah seperti berikut:

- i. Sikap terhadap situasi pembelajaran
Merujuk kepada reaksi afektif terhadap mana-mana aspek di dalam kelas dan dapat dinilai daripada segi 'iklim bilik darjah', kualiti bahan pembelajaran, kebolehdapatan bahan, kurikulum, guru dan sebagainya. Dalam AMTB, aspek-aspek ini dinilai melalui pendapat peserta tentang guru serta kursus tersebut.
- ii. Kesepaduan
Dinilai melalui pelbagai cara, dan mewakili reaksi afektif sesuatu kumpulan. Kesepaduan melibatkan orientasi individu terhadap pembelajaran bahasa, yang berfokuskan komunikasi dengan ahli kumpulan bahasa yang berbeza-beza. Hal ini juga meliputi minat terhadap kumpulan bahasa yang asing, serta sikap terhadap kumpulan bahasa sasaran. Konsep ini meliputi keterbukaan pada budaya lain. Individu yang mempunyai tahap kesepaduan yang tinggi tidak hanya fokus pada komuniti bahasa dan bangsa mereka. Sebaliknya, mereka bersedia untuk menerima ciri-ciri kumpulan bahasa yang berbeza dengan bahasa mereka.
- iii. Motivasi
Motivasi meliputi pelbagai perkara. Asas motivasi dapat dikenal pasti melalui tiga perkara. Menilai usaha, kecekalan, kemahuan untuk mempelajari

bahasa. Seorang yang bermotivasi mempunyai ketiga-tiga ciri ini. Dalam model sosio-pendidikan, sikap terhadap situasi pembelajaran serta kesepaduan merupakan sokongan utama motivasi. Begitu juga instrumental serta motivasi pembelajaran serta ciri personaliti. Walau bagaimanapun, ciri-ciri ini tidak memberi impak yang besar terhadap motivasi.

iv. Kebimbangan Bahasa

Kebimbangan tentang sesuatu bahasa boleh meningkat dalam pelbagai situasi (contoh: komunikasi interpersonal, latihan bahasa, ujian). Hal ini mungkin berpunca daripada jenis kebimbangan yang lebih umum seperti pengalaman pahit masa lampau, atau kekurangan pengetahuan dan kemahiran dalam sesuatu bahasa.

OBJEKTIF KAJIAN

Objektif kajian penyelidikan ini adalah seperti yang berikut:

1. Mengetahui pasti faktor-faktor yang mempengaruhi sikap pelajar asing terhadap pembelajaran bahasa Melayu.
2. Menganalisis faktor yang paling dominan dalam sikap instrumental dan integratif berdasarkan pelajar asing yang dikaji.

METODOLOGI KAJIAN

Kajian ini merupakan kajian kuantitatif yang berbentuk tinjauan di mana data dikumpul melalui instrumen soal selidik. Data yang dikumpul adalah untuk mengenal pasti faktor yang mempengaruhi sikap pelajar asing terhadap pembelajaran bahasa Melayu serta menganalisis faktor yang paling dominan dalam sikap instrumental dan sikap integratif berdasarkan pelajar asing yang dikaji.

Responden kajian terdiri daripada 150 orang pelajar asing yang mengikuti subjek Bahasa Melayu di UPM, UM, UKM, UTM dan USM. Responden merupakan pelajar yang datang dari pelbagai negara dan mempunyai latar belakang pendidikan yang berbeza. Rasional pengkaji memilih lima buah universiti ini adalah kerana kelima-lima universiti yang terlibat ini tergolong dalam kelompok universiti penyelidikan di negara ini. Universiti tersebut juga berada pada tahap pencapaian tertinggi di negara ini.

Soal selidik yang digunakan dibahagikan kepada tiga bahagian iaitu Bahagian A berkaitan latar belakang responden, bahagian B berkaitan dengan sikap pelajar terhadap pembelajaran bahasa Melayu yang mengandungi 5 soalan dan bahagian C soal selidik adalah berkaitan motivasi pelajar terhadap subjek bahasa Melayu yang mengandungi 15 soalan. Skop kajian ini hanya tertumpu kepada aspek sikap pelajar yang paling dominan terhadap pembelajaran bahasa Melayu di lima buah universiti di Malaysia.

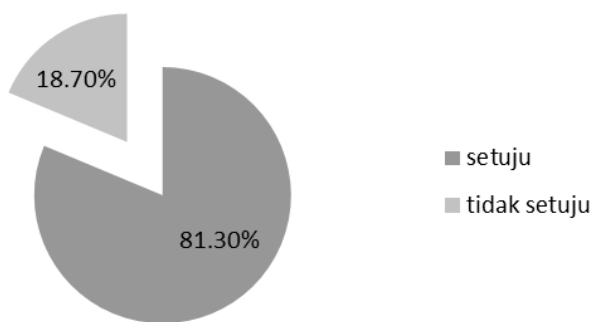
DAPATAN KAJIAN

Penyelidik telah memilih sebanyak lima item untuk ditanda oleh pelajar asing dari UPM, UKM, UTM, UM dan USM. Ujian soal selidik sikap terhadap bahasa oleh Zimbardo dan Leippe (1991) dalam

Rohaidah Kamaruddin (2012) diaplikasikan oleh penyelidik untuk memperoleh unsur - unsur yang mempengaruhi keseluruhan sikap seseorang terhadap bahasa yang dipelajari. Responden mengambil masa antara 10 hingga 15 minit untuk menjawab semua soalan yang terdapat dalam borang soal selidik tersebut. Selain daripada soal selidik, data juga diperoleh melalui temu bual secara tidak formal yang dijalankan bersama pelajar yang terlibat dengan kursus ini. Seterusnya, pengkaji membentangkan hasil soal selidik mengenai sikap terhadap bahasa kedua pelajar. Analisis dibentang mengikut jawapan soalan - soalan yang berikut. Data dianalisis dengan kaedah pengiraan kekerapan dan peratusan. Dalam analisis ini, peratusan mengambil kira angka bulat terhampir. Pembahagian sikap mengikut peratusan ditunjukkan dalam bentuk carta pie di bawah.

JADUAL 1. Jumlah Pelajar yang Bekerja Keras untuk Pembelajaran Bahasa Melayu

Soalan 1	Setuju (Jumlah Pelajar)	Tidak bersetuju (Jumlah Pelajar)
Saya bekerja keras untuk pembelajaran bahasa Melayu dan sentiasa mencari peluang untuk bertutur dengan penutur bahasa tersebut. <i>I work hard in my malay language study and seek out opportunitities to interact with speakers of this language.</i>	122 orang	28 orang

RAJAH 3. Peratusan Sikap Bekerja Keras dalam Pembelajaran Bahasa Melayu

Daripada dapatan kajian maka dapat dirumuskan bahawa pelajar menyedari tentang kepentingan dan kelebihan seseorang yang mempelajari B2. Sebahagian besar sikap pelajar menyatakan bahawa mereka bekerja keras untuk pembelajaran B2 dan sentiasa mencari peluang untuk bertutur dengan penutur bahasa tersebut. Sebanyak 122 pelajar asing iaitu seramai 81.3% bersetuju dengan kenyataan tersebut manakala 28 orang pelajar asing

tidak bersetuju dengan kenyataan tersebut iaitu seramai 18.7%. Sikap bekerja keras mereka dapat dilihat apabila mereka sentiasa membawa kamus dalam mempelajari bahasa Melayu. Responden berpendapat bahawa kamus sangat penting pada awal pembelajaran bahasa supaya mereka dapat menguasai bahasa Melayu dengan lebih mudah.

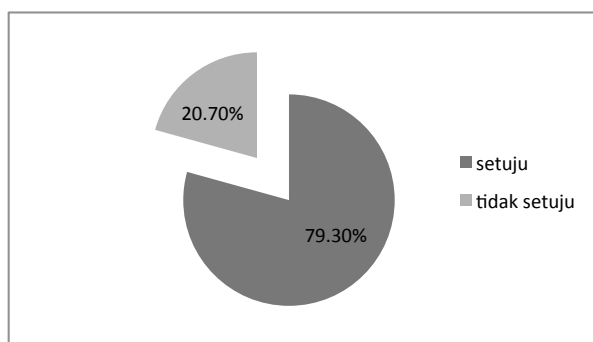
Selain itu, sikap kerja keras pelajar juga dapat dilihat apabila mereka menggunakan strategi ingatan untuk menguasai kosa kata bahasa sasaran. Keadaan ini dapat dilihat apabila kaedah yang paling kerap digunakan ialah dengan cara menghafal sambil menulis perkataan tersebut dengan berulang kali. Menurut Roshidah Hassan (2017), dapatan analisis terhadap penggunaan strategi pembelajaran juga menunjukkan bahawa pelajar Perancis bergantung kepada kamus dalam pembelajaran. Mereka tidak menggunakan strategi tampungan untuk meneka makna perkataan secara bijak pada peringkat awal pembelajaran bahasa kerana majoriti bergantung kepada kamus untuk mengetahui makna sesuatu perkataan. Strategi tampungan hanya digunakan

oleh sebilangan pelajar apabila telah menguasai bahasa yang dipelajari yakni dengan meninggalkan

penggunaan kamus secara perlahan-lahan dan tidak bergantung sepenuhnya kepada kamus.

JADUAL 2. Jumlah Pelajar Meneruskan Pembelajaran Bahasa Melayu untuk Kerjaya dan Masa Depan

Soalan 2	Setuju (Jumlah Pelajar)	Tidak bersetuju (Jumlah Pelajar)
Saya akan meneruskan pembelajaran bahasa Melayu dan gunakan untuk kerjaya masa depan serta pergaulan. <i>I will persist in this study of this Malay language and will use it in my future career and social interactions.</i>	119 orang	31 orang

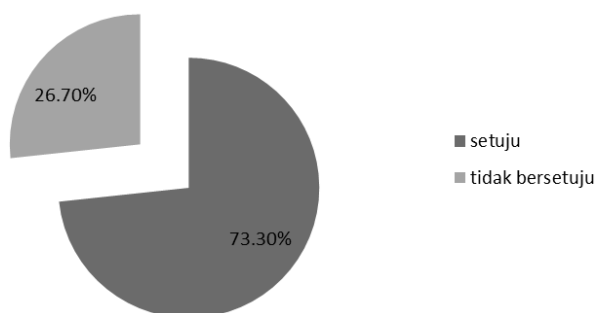

RAJAH 4. Peratusan Sikap dalam Pembelajaran Bahasa Melayu untuk Kerjaya dan Masa Depan.

Sikap positif kehendak pelajar terhadap pembelajaran bahasa kedua (B2) dapat dilihat apabila mereka bersetuju dengan kenyataan bahawa mereka akan meneruskan pembelajaran B2 dan akan menggunakan bahasa tersebut untuk kerjaya, masa depan, serta pergaulan. Sebanyak 119 orang iaitu 79.3% pelajar asing bersetuju dengan kenyataan ini berbanding 31 orang iaitu 20.7% yang tidak bersetuju. Hal ini dapat dilihat apabila mereka berusaha untuk bertutur bahasa Melayu dengan penutur natif dan menggunakan media dan internet dalam bahasa Melayu.

JADUAL 3. Jumlah Pelajar Bertutur Dalam Bahasa Melayu untuk Kerjaya Masa Depan dan Kehidupan Sosial.

Soalan 3	Setuju (Jumlah Pelajar)	Tidak bersetuju (Jumlah Pelajar)
Ramai orang bertutur dalam bahasa Melayu ini dan akan digunakan untuk kerjaya masa depan dan kehidupan sosial. <i>Many people speak this Malay language and it will be useful in my career and social life.</i>	110 orang	40 orang

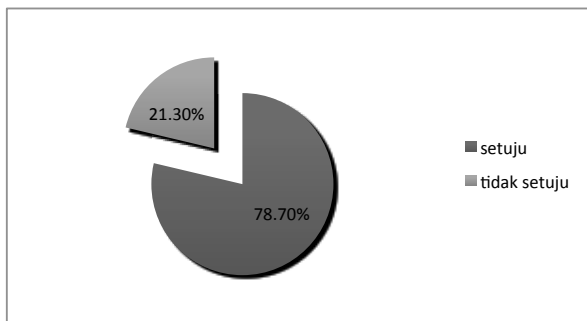
RAJAH 5. Peratusan Sikap dalam Pembelajaran Bahasa Melayu untuk Kerjaya Masa Depan dan Kehidupan Sosial.

Responden kajian juga sedar bahawa ramai orang di negara ini turut bertutur B2. Sebilangan besar bersetuju dengan kenyataan bahawa ramai orang bertutur dalam B2, dan bakal menjadi sangat

berguna untuk kerjaya dan kehidupan sosial. Hal ini dibuktikan apabila 110 orang pelajar asing iaitu 73.3% pelajar asing bersetuju dengan kenyataan ini berbanding 40 orang iaitu 26.7% yang tidak bersetuju dengan kenyataan ini. Sebahagian besar pelajar menyatakan mereka berpuas hati dengan pencapaian mereka dalam pembelajaran bahasa sasaran. Keadaan ini menunjukkan bahawa mereka mempunyai keyakinan diri yang tinggi dan berjaya mengatasi tahap keresahan mereka dalam pembelajaran. Dapatan ini pada hakikatnya juga boleh ditafsirkan bahawa pelajar yang tidak berpuas hati dengan pencapaian mereka telah menarik diri daripada kursus sebelum kajian soal selidik dijalankan, sementara pelajar yang masih meneruskan pengajian merupakan pelajar yang berpuas hati dengan pencapaian mereka dan lebih yakin dalam pembelajaran.

JADUAL 4. Jumlah Pelajar Suka dan Minat dalam Pembelajaran Bahasa Melayu

Soalan 4	Setuju (Jumlah Pelajar)	Tidak bersetuju (Jumlah Pelajar)
Saya suka belajar bahasa Melayu ini walaupun tugasannya banyak. <i>I like learning this Malay language despite the amount of work it requires.</i>	118 orang	32 orang

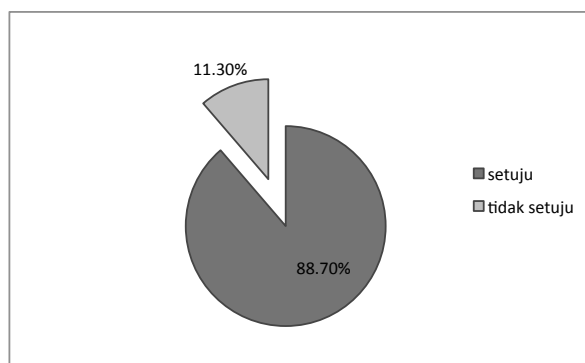
RAJAH 6. Peratusan Sikap Suka dan Minat dalam Pembelajaran Bahasa Melayu

Mempelajari B2 bukan menjadi penghalang terhadap minat dan komitmen pelajar dalam pembelajaran bahasa Melayu. Hal ini dapat dilihat apabila mereka bersetuju dengan kenyataan bahawa mereka suka mempelajari B2 walaupun tugasannya

banyak. Seramai 118 orang pelajar iaitu 78.7% pelajar asing bersetuju dengan kenyataan ini berbanding 32 orang 21.3% pelajar asing yang tidak bersetuju dengan kenyataan tersebut. Kesungguhan pelajar yang berminat dalam mempelajari bahasa Melayu ini dapat dilihat apabila mereka memilih untuk bertanya kepada rakan sekelas apabila tidak memahami apa yang dipelajari. Situasi ini menunjukkan bahawa pelajar lebih gemar belajar bersama kawan - kawan dan bertanya kepada kawan - kawan apabila mempunyai soalan, bukan mencari jawapan kepada masalah yang dihadapi secara bersendirian. Daripada temu bual yang dijalankan bersama guru, difahamkan bahawa pelajar yang sering bertanya terus kepada guru terdiri daripada pelajar yang kurang bergaul dengan rakan sekelas yang lain dan pelajar yang mempunyai soalan yang sukar untuk dijawab oleh rakan sekelas.

JADUAL 5. Jumlah Pelajar Menyatakan Pembelajaran Bahasa Melayu sangat Berguna dan Menggembirakan.

Soalan 5	Setuju (Jumlah Pelajar)	Tidak bersetuju (Jumlah Pelajar)
Belajar bahasa kedua sangat berguna dan menggembirakan. <i>Learning Malay language is worthwhile and enjoyable.</i>	122 orang	28 orang

RAJAH 7. Peratusan Sikap Pembelajaran Bahasa Melayu yang sangat Berguna

Penyelidik mendapati daripada segi faktor sikap terhadap bahasa, pelajar menyedari kelebihan mempelajari B2. Seramai 133 orang bersamaan 88.7%

pelajar asing bersetuju dengan kenyataan bahawa mempelajari B2 sangat berguna dan menggembirakan berbanding 17 orang pelajar asing yang tidak bersetuju iaitu 11.3% pelajar. Menurut Zimbardo dan Leippe (1991), apabila seseorang bersikap positif terhadap B2 yang diambil, dia beranggapan bahawa mempelajari B2 sangat berguna dan menggembirakan. Keadaan ini seterusnya membolehkan mereka menguasai bahasa Melayu dengan lebih baik dan tidak membosankan.

KESIMPULAN

Secara literasinya, pengkaji mendapati bahawa sikap pelajar asing terhadap pembelajaran bahasa Melayu sebagai bahasa kedua dapat dibahagikan kepada dua aspek iaitu instrumental dan integratif. Berdasarkan

kajian, antara faktor yang paling dominan dalam penguasaan bahasa Melayu dalam kalangan pelajar asing ialah “belajar bahasa Melayu sangat berguna dan menggembirakan”. Keadaan ini menunjukkan peratusan yang paling tinggi berbanding faktor yang lain iaitu sebanyak 88.7% yang seterusnya menunjukkan bahawa bahasa Melayu bukanlah satu bahasa yang susah untuk dipelajari.

Manakala faktor “ramai orang bertutur dalam bahasa Melayu dan akan menjadi berguna untuk kerjaya dan kehidupan sosial menunjukkan peratusan yang paling rendah antara semua aspek yang mempengaruhi sikap pelajar asing iaitu sebanyak 78.7 %. Namun begitu, bagi pengkaji peratusan ini masih tinggi dan menunjukkan minat yang mendalam pelajar asing dalam mempelajari bahasa Melayu. Hal ini menunjukkan bahawa sikap integratif dalam kalangan pelajar asing untuk mempelajari bahasa Melayu sangat tinggi dalam diri mereka.

Oleh hal yang demikian, wajarlah pengajaran bahasa Melayu ini diwajibkan kepada setiap pelajar asing yang melanjutkan pelajaran di Institut Pengajian Tinggi Awam (IPTA). Setiap IPTA seharusnya peka dengan perubahan zaman dan keperluan pasaran semasa serta kepentingan bahasa Melayu dalam pasaran global. Menyedari hakikat ini, IPTA seharusnya mempergiatkan program yang berunsurkan kebudayaan kepada pelajar asing supaya mereka lebih memahami budaya masyarakat Melayu. Penglibatan pelajar asing dalam aktiviti tersebut bukan sahaja dapat menggalakkan penggunaan bahasa Melayu malahan

dapat menyematkan minat terhadap “multibudaya” tempatan ini.

RUJUKAN

- Ab. Halim Mohamad dan Wan Mohammad Wan Sulung. 2006. Antara Minat dan Sikap Pelajar terhadap Bahasa Arab: Satu Kajian ke Atas Pelajar Sarjana Bahasa Arab di IPTA Malaysia. Prosiding Wacana Pendidikan Islam Siri Ke-5. Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia. Halaman 9 - 18.
- Akta Pendidikan. 1996. Kementerian Pelajaran Malaysia.
- Ellis, R. 1985. *Understanding Second Language Acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
- Gardner, R.C. 2005. Integrative Motivation and Second Language Acquisition. *Canadian Association of Applied Linguistics/Canadian Linguistics Association Joint Plenary Talk*. London, Canada: The University of Western Ontario.
- Gardner, H. 1978. *Development Psychology: An Introduction*. Boston: Little Brown.
- Krashen. 1981. *Second Language Acquisition and Second Language Learning*. Oxford: Pergamond Press
- Noor Aina Dani. 2000. “Statistik Asas” Modul Kaedah Penyelidikan dalam bahasa Melayu. Serdang: Universiti Putra Malaysia.
- Pusat Perkembangan Kurikulum. 2006. Kementerian Pelajaran Malaysia.
- Rohaidah Kamaruddin. 2012. Hubungan Faktor Ekstralinguistik Bahasa Kedua dengan Pencapaian Bahasa Melayu Pelajar-pelajar Melayu di Negeri Sembilan. Tesis Doktor Falsafah, Universiti Putra Malaysia.
- Roshidah Hassan. 2017. Gaya dan Strategi Pembelajaran Bahasa Melayu dalam Kalangan Pelajar Perancis. *GEMA Online Journal of Language Studies* 17.

Nurul Ain binti Ahmad
Pelajar PhD,
Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi
Universiti Putra Malaysia,
43400 UPM, Serdang,
Selangor, MALAYSIA.
E-mail : n.ainahmad@yahoo.com

Rohaidah Kamaruddin, Ph.D.
Pensyarah Kanan,
Jabatan Bahasa Melayu, Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi
Universiti Putra Malaysia,
43400 UPM, Serdang, Selangor, MALAYSIA.
E-mail: rohaidah_k@upm.edu.my

Diserahkan: 10 Mac 2018
Diterima: 13 Disember 2018